

Előfizetési díj:

Negyedévre . . . 1 frt.
Félévre 2 frt.
Egész évre 4 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések felvételnek
a kiadóhivatalban.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

Megjelen havonként kétszer.

Szerkesztőség

és

kiadóhivatal:

Budapest, VII. kerület
Erzsébetváros, Akácfa-
utca 7. sz. I. em.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmertetlen leveleke:
nem fogadunk el.

Az „Achilles” Sport-Egylet, az „Aradi Korcsolyázó-Egylet,” a „Balaton-Egylet,” a „Boregszászi Korcsolyázó-Egylet,” a „Budapesti Kerékpár-Egylet,” a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet,” a „Budapesti Torna-Egylet,” a „Budapesti Vasparipa-Egylet Előrc,” a „Budapesti Sport-Club,” a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,” a „Debreczeni Torna-Egylet,” az „Egyetemi Athletikai Club,” „Első Magyar Vívó-Egylet,” az „Ersekújvári Vívó- és Torna-Egyesület,” a „Fertői Csónakázó-Társaság,” a „Győri Csónakázó-Egyesület,” a „Kassai Korcsolyázó-Egylet,” a „Kolozsvári Athletikai Club,” a „Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,” a „Fővárosi Vívó-Club,” a „Körmendi Athletikai Club,” a „Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet,” a „Magyar-Óvári Torna- és Vívó-Egylet,” a „Magyar Velociped-Club,” a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet,” a „Lévai Torna- és Vívó-Egylet,” a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,” a „Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,” a „Nagy-Bányai Korcsolyázó-Egylet,” a „Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,” a „Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,” a „Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,” a „Nemzeti Hajós-Egylet,” a „Neptun Budapesti Evező-Egylet,” az „Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület,” az „Ó-Budai Torna-Egylet,” a „Pannónia Csónak-Egylet,” a „Pécsi Athletikai Club,” a „Pozsonyi Hajós-Egylet,” a „Pozsonyi Torna-Egylet,” a „Privigyei Korcsolyázó-Egylet,” a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet,” a „Sátoralja-Ujhelyi Korcsolyázó-Egylet,” a „Salgó-Tarjáni Vasparipa-Szövetkezet,” a „Selmeczi Akadémiai Athleta-Club,” a „Soproni Korcsolyázó-Egylet,” a „Szabadkai Torna-Egylet,” a „Szarvasi Korcsolyázó-Kör,” a „Szegedi Csónakázó-Egylet,” a „Szegedi Korcsolyázó-Egylet,” a „Szegedi Torna-Egylet,” a „Székely-Udvarhelyi Korcsolyázó-Egylet,” a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet,” a „Temesvári Korcsolyázó-Egylet”
s az „Ujvidéki Kerékpár- (Bicycle-) Egyesület”

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Ifjúsági sportegyletek.

A magyar sportéletben egy-két év óta a szebb jövőnek gyenge fénye kezd derengeni. A régi egyletek tétlenségével szemben a tanuló ifjúság mind több kedvet mutat a testgyakorlatok iránt. A fővárosban ma már több magántársaság alakult a középiskolák tanulóiból sportversenyek rendezésére. A napokban folyt le egy ily ifjúsági sportegyletnek versenye az ügétő-versenypályán diszes közönség előtt számos versenyző részvételével.

A versenyek nemei teljesen megfeleltek az athléta clubok viadalainak. E tényre csak azt akarjuk kiemelni, hogy ifjúságunk előtt az athletika ma már kedvelt intézmény. Hangsúlyoznunk kell itt még azt is, hogy az ifjak minden beavatkozás nélkül teljesen maguk szervezkedtek és rendezték versenyüket.

Jobban szeretnénk ugyan, ha a középiskolai tanulók iskolánként alakulnának játszótársaságokká, akár sportkörökké. Az ily alakulást azonban több iskola tanári kara nem hogy elősegítené, de rossz szemmel is nézné; így nem marad hátra más, mint ilyen független megalkulás.

Az angol középiskolai tanulók életét a legderültebbé, a legegészségesebbé a játszótársaságok teszik. Ha minden unottá, minden gyötrelmesebbé válik is a nehéz iskolai években, a játszótéren töltött idő az idős angol előtt megaranyozza a visszaemlékezést. — És az angol ifjak is teljesen maguk intézik ügyeiket választott vezérük alatt. — Csak segíteni kell tehát nekünk is ifjaink-

nak, hogy jóindulatu törekvésükben a jó uton maradjanak.

Erre nézve a legfontosabb azt a határvonalat megvonni, hol az ifjak és a férfiak testgyakorlatai különválnak. — Mert sehogysem szeretnők, ha tanuló ifjaink athlétauskodásból éremhajszolásból, hiúságból és nem vidám kedvtelésből és erősödési vágyból gyülnének egybe a porondon. — A középiskolai növendékek testgyakorlata a tornázás mellett a futás és a járás. A versenyeknek is lehetőleg csak annyit kell felölelniök, mennyit az iskolai tornázás nyújt. — Így például a súlyemelés és rudgrás már nem vehetők be az ifjúsági versenyek sorába. — A futási és járási távolságok is a gyermekek és ifjak idejéhez mérendők.

Kiváló fontos ezenkívül, hogy a versenyekben mindig csak a körülbelül egyenlő korúak vehessenek részt. A 12—15 évesek, a 15—18 évesek mindenesetre külön versenyekre mehetnek csak.

De a mit leglőször kellett volna említeni, az az, hogy az ifjúsági egyleteknek ne legyen főcéljuk a versenyrendezés, hanem a mulatságos, edző, szórakoztató játékos testedzés. Persze, hogy ezt az egyletek tehessék, legelső feltétel a közelfekvő játéktér. Megint ott vagyunk tehát, hol már öt évvel ezelőtt voltunk, hogy sürgetni kell az iskolai szabadjátékterek létesítését.

A tornatanítás nyomoruságos hazánkban, a tornatermek is, a tornaszerek is; így természetesen az eredmény is az. Ugy látszik a tanuló ifjúság is érzi ezt és segíteni akar magán; kimennek a jó fiúk a szabad leve-

gőre szabadmozgással megszerezni azt, mit a heti két órai tornázásban nem kapnak.

Üdvözljük a tanuló ifjakat a szabadban! Biztosan hisszük, hogy utánuk fog menni rövid időn az ország minden tanulója. Mert tudjuk, hogy be kell következni nálunk is azon időnek mikor mégis csak előbb való lesz élni, mint tudni.

P. J.

Egy év a budapesti korcsolyázó egyesület életéből.

(1887/8.)

A budapesti korcsolyázó-egyesület közelebb tartott közgyűlésén a választmány betérjesztette évi jelentését, melyből közöljük a következő érdekesebb részt:

Egyesületünk történetében az elmúlt esztendő fontos eseményt fog jelezni, mert ezen évad folyamán sikerült megvalósítanunk azon eszmét, mely úgy a választmányt, mint az egyesületnek számos tagját már régóta foglalkoztatta, t. i. a második jégpálya megteremtését, mely lehetővé teszi a mesterséges jég képzését és így a jövőben előreláthatólag kevésbé leszünk az időjárás szélsőségeinek alávetve és sokkal hosszabb és állandóbb évadra számolhatunk.

Már mult évi jelentésünkben kiemeltük, hogy a főváros törvényhatóságának előzékenysége folytán a Stefánia-uttól jobbra a mesterséges jégpálya céljainak megfelelő területet ingyen rendelkezésünkre bocsájtotta és hogy az új csarnok tervei is már megvoltak, de tekintettel arra, hogy a mint már a mult évi jelentésünkben megírtuk, a fővárosi közgyűlés ebbeli határozata csak

1887. október 12-én kelt s csak novemberben kézbesített, nem voltunk abban a helyzetben, hogy az új csarnokot még a mult télen megnyithattuk volna. Szerencsére az uralkodó nagy hidegek nélkülözhetővé tették az új pályát.

Ma azonban már azt is jelenthetjük, hogy a fővárossal a végleges szerződés megkötött, az aláíratott és hogy úgy a szakszerűen elkészített pálya, valamint az új csarnok teljesen felszerelve készen áll és a mint a fagyok beállanak, a tisztelt tagok rendelkezésére fog bocsájtani.

Az ezen pálya mikor és miként leendő használata körül elterjedt különböző hírekkel szemben szükségesnek tartjuk a tisztelt közgyűlés előtt is kijelenteni, hogy a választmány már akkor, midőn e második pálya kiépítését célba vette, határozottan azon elvi álláspontra helyezkedett, hogy egy és ugyanazon időben mind a két pálya megnyitva nem lesz és hogy az új pálya is mindenkor csak az egyesület összes tagjainak fog rendelkezésére bocsájtani és a minthogy nem fog az idegeneknek bérbe adni, úgy a tagok egyes csoportjai sem fogják azt zártkörű mulatságok rendezése végett megkapni.

Jól tudjuk, hogy ezen második pályának esetleges és időleges bérbe adása által egyesületünk anyagi helyzetét javíthatnók, de sohasem fogjuk az egyesület anyagi érdekeinek alárendelni azon magasabb célt, melyet mindig szem előtt tartottunk, t. i. azt, hogy egyesületünk a társasélet előmozdítására is törekszik; hogy ez csak a tagok egyenjogúsága által érhető el, a melynek egyesületünk felvirágzását is köszönjük.

A sport.

Írta: Dumas Sándor.

II.

A tábornoknak megvolt saját lovaglási módja. Mikor egy gimnasztikai kapu alatt vágatott el, hirtelen megkapta két kezével a boltozatról lefüggő két vasgyűrűt, fölemelkedett s lovát is magával emelte. Tyrolban meg a brixeni hídnál véletlenül husz emberből álló osztrák előőr s kezébe esett. Lová kantárszárát foga közé vette, mindkét kezébe felkapta pisztolyait, azokkal két embert lelőtt, azután eldobva a pisztolyokat, kihuzta kardját és kivágta magát. Csak pisztolyait sajnálta, a melyek helyett aztán a hadügyminiszter újakat adott neki. — Máskor Egyiptomban, midőn reája tört az ellenség, kiugrott az ágyból, csak nadrágját kaphatta fel, aztán felkapott a nyereg nélküli lóra, belovagolt a mecsetbe, a hova az ellenség bemenekült és teljes diadalt aratva, lova térdre bukva állapodott meg a mecsetben levő nagy sir-emlék előtt, és ő a lovon mozdílatlanul ült, akár a győzelem és igazság szobra. Harmadik nagyobb kalandja szintén az osztrákokkal volt, Tirolban, a mint ezt Dermonecourt emlékirataiban elmondja és Lethiers nagy képen lefesté. Nagyatyám megjelenése is elrémítéleg hatott — a »feketé ördögnek« hívták. Egy ízben lelőtték lovát, ő az alá hullott, elveszettek hitte magát. Nagy nehezen egy bokorba vonszolta magát. Az osztrákoknak az a szokásuk, hogy a mint megfutnak, eldobják fegyverüket. A bokorban ott volt vagy ötven puská, mind megtöltve.

A mint az ellenség látta, hogy a tábornok hova menekült, a bokrot körülvették, ő azonban egyenkint felszedte az ott levő fegyvereket és mind lelőtte az ellenséget, a mig segély jött, a mely kiszabadította. Midőn a tábornokot kivezették, azt kérdeék tőle: Megsebesült? — Nem, de sokat megöltem! És elájult.

*

Apámnak kedve telt e legendák elbeszélésében s ezek közt nőttem én fel. Ez magyarázza meg egyrészt, miért foglalkoztam jókor oly szenvedélylyel a testgyakorlatokkal, melyek a világiak nevelésének főrészt képezik. Rendes látogatója voltam a vivótermeknek. Alig voltam tizenégy éves, mikor már vivni tanultam Grisiernél a vivó-tőrrel. Híres volt ez a Grisier párbaj-leczkéiről is. Ma már a párbaj is a kor kívánalmához és ügyességeihez képest formálódott. Tegnapi még szerették egymást az emberek, holnap gyűlölik, holnapután párbajt vívnak. Kilencz órákor egy csepp vér serken fel valamelyik karjukon; tizenegykor reggeliznek: a becsület s vele az élet mentve van. Ez a megoldás mintegy előre ki van csinálva, mint a házasság a vigjátékok végén. Ki sem törődik vele. A haladás e téren összesen abban áll, hogy a kard-párbajt, mely még vérrel járt, fölváltotta az ártatlan pisztoly-párbaj. Az ellenfelek négy vagy hat golyót váltanak, melyeknek egyike sem talál, a becsület helyre van állítva, az életben pedig nem történt a legcsekélyebb kár. S ez jól van így, mert e révén fogják belátni egykor, hogy a becsületnek, az igazi becsületnek semmi köze azokhoz az indulatokhoz, melyek a szöszéken, vagy

Nem tagadjuk, hogy ezen új pálya és csarnok építése tetemes áldozatokba került, mely mint az ez ideig pénztári kimutatásból kitűnik, még vagyoni mérlegünkre is visszahatással volt, a mennyiben a múlt évi közgyűléstől nyert felhatalmazás folytán a törlesztési alaphoz kellett 10,000 frtot kölcsön vennünk, hogy azon mintegy 20,000 frtot, a mennyibe az új pálya és csarnok építése és felszerelése került, előteremthessük; de bizva egyetünk életképességében és a tisztelt tagok áldozatkészségében belementünk ezen kiadásokba azon biztos reményben, hogy néhány év alatt a törlesztési alapot ismét kiegészíthetjük azon összegig, a mennyinek abban a részvények kisorsolására, biztosítékként a törlesztési táblához képest lenni kell.

A Budapesti korcsolyázó-egylet közgyűlése.

Október 29.

A Budapesti korcsolyázó-egylet tizenkilencedik rendes évi közgyűlését ma tartotta régóta nem tapasztalt érdeklődés mellett, körülbelül 200-an jelentek meg a vigadó első emeleti éttermében. Az ülésnek érdekességét már városszerte előre tudta minden sport kedvelő; két nevezetes kiváló célra törekedett az úgy látszik legalább egyelőre kétfelé vált egyleti tagok nagy száma. Az egyik az egylet hivatalos köreiből indult ki, melynek legfőbb inteniója az egylet anyagi helyzetének minél virágzóbbá tétele, és ezt a tagdíjnak évi 5 frtről 7 frtra való felemelése által akarta elérni, indítványával azonban a választmány megbukott; másik rész pedig az egyleti vezetés

a sajtóban időnként kitörnek. Megjegyezhetem egyuttal, hogy az új módú párbaj épen jókor érkezett meg arra a célra, hogy a törvényhozókat kimentse a zavarból, melybe miatta jutottak, miután néha ők is kényszerítve vannak arra, hogy a pisztolyt kezökbe vegyék. Ha a párbajt meg akarnók szüntetni, ezt a törvényt kellene hozni: „A párbaj meg van engedve; de ha a párbajozók egyike el nem esett, vagy súlyos sebet nem kapott, mindkét párbajozó tízezer frank bírságot fizet vagy két évre becsukatik.“ Jól alkalmazva ez a törvény megtenné hatását s megszüntetné a legénykedő párbajokat. Az igazi párbaj nézetem szerint nem szüntethető meg. A gyűlölet épen oly kielégítő részét képezi az embernek, mint a szeretet s vannak esetek, mikor elengedhetetlenül szükséges, hogy valaki megölje felebarátját, vagy megölessék általa. A két ellenfél kardjának első összecsapásában sokkal gyönyörteljesebb élvezet van, mint két szerelmes első ölekezésében.

*

Én sohasem ösmertem a törvényes gyilkosság e gyönyöreit, valamint amaz irodalmi párbajokét sem, melyeket egy villásreggeli rendbehoz. Az is igaz azonban, hogy főként néhány év óta a tették és a szavak elvicszították régi jelentőségüket. A mi hajdan egy tisztességes embert tűzbe hozott volna, az ma hidegen hagyja, a nélkül, hogy gyávaság híréből kellene félnie. Bizonyos tényekkel s bizonyos egyénekek szemben a tisztességes emberek egész raktárt gyűjtöttek a megvetésből, melybe

elveivel és szándékaival meg nem elégedve bizalmatlansági szavazatokat verbuvált, hogy ezzel a választmány leköszönését érje el; hosszabb igen érdekes vitatkozás volt mindkét dologban, az elnöki széken ülő Püspöky Emil tapintatos és erélyes vezetésnek, de a szónokok elismerésre méltó mérsékletének is köszönhető, hogy az oly könnyen elmérgesedhető kérdések is a legszebb rendben s valóban közmegelegedésre oldattak meg. Igen kár lett volna, ha hazánk ez oly virágzó s a legnagyobb kedveltségnek örvendő sport egyesületében szakadás történt volna, azt elkerülni nem lehet, hogy minden igény kielégíttessék s felszólalások ne történjenek, sőt ilyenre szükség is van, buzdítás és nagyobb tevékenységre serkentés rugója csak az ily látszólagos ellenzékieskedésnek, minőnek a mai is feltűnhetett, de hogy tisztán csak ennyi volt a cél, nem pedig az egyleti vezetésben valóban szereplési vágy; igen szépen beigazolta ezt akkor, midőn a választmány néhány tagja, s mások is megnyugtatólag szóltak az egyletnek a kívánalmaknak megfelelő irányban való vezetése iránt, bizalmatlansági javaslatukat visszavonták, bizonyára előnyére az ügynek. A gyűlés lefolyását a következőkben adjuk röviden:

Dr. Busbach Péter egyleti elnök tevéletében az elnöki széket Püspöky Emil egyleti igazgató foglalta el. Dr. Nagy Jenő egyleti titkár felolvasta az évi jelentést, (melyből lapunk más helyén kivonatot adunk) benne a választmány tagdíj felemelése iránti indítványát; az idei részjegyek kisorsolásáról, a zárszámadás és vagyonmérlegről szóló pontok felolvasása után Dr. Herczegh Mihály egyetemi tanár szólalt fel hosszabb beszédben

szükség esetén bátran nyulhatnak, a nélkül, hogy kifogyásától kellene tartani. Ezt a haladást a politikának köszönhetjük. Azoknak az embereknek, kiket csak ma reggel előttünk neveztek gazdoknak, hitványoknak, éretlen csalóknak, ép oly nyugodtan nyujtjuk még ma kezünket, mintha semmi sem történt volna. Ezek az emberek is egészen jól érzik magukat, gyakran nem is tudják mit beszélnek rólok. Ha az e fajta emberek a rajtok esett sérelmet komolyan vennék, a párbajoknak nem szakadna vége. Ekkor jóformán párbajjal kellene kezdeni a napot holott a párbaj lassankint veszíti becsét. Addig is hát, míg elérkeznék az az idő, hogy nagyon szeretjük egy- mást, a mi nemsokára okvetlen bekövetkezik, okosabb, ha a párbaj helyét a botozás váltja föl. Furcsa dolgot érnek meg még a mai szülöttek.

*

Eszembe jut egy történet, mely negyven évvel ezelőtt esett meg Madridban. Egy nagyon szép fiú élt ott, igen elegáns, s a hölgyek nagyon szerették. Ő volt a legjobb kardvívó, ami őt kissé kihívóvá tette. A mint a Tradón sétál, természetesen akkor, midőn a legtöbben voltak ott — karonfogva egy fiatal ember és fiatal asszony ment ott, esőndöcsen, hallgatag, szerelmesen. A nő nagyon csinos volt. A fiatal hidalgó föltette lorgnonját és kezdte fixirozni a nőt. A nő kísérője oda ugrott és ujjával a hidalgó orráról leüté a lorgnon. — Szentelen! — kiáltá a hidalgó. — Ön szemtelen, mert úgy fixirozta feleségemet! — felelt a kis bourgeois. — Elégtételt ad! Itt a

megtámadva a választmányt működése miatt, s elégedetlenségét kifejezve, a választmánynak a kért felmentvényt megtagadva, azt indítványozza, hogy a közgyűlés szavazzon bizalmatlanságot a választmánynak. Beszéde élénk izgalmat keltett, többszöri helyeslés és ellenmondások közt szemére hányta a választmánynak, hogy az egylet anyagi érdekeit tekinti csak főczélnek, nem pedig az egyleti tagok szórakoztatására, s kényelmére és még több tekintetben is indokolt beszéde után a kért tagdíj felemelést elvettetni indítványozta, mint olyant mely csak az egylet anyagi kárára válhat. Az óriási zaj lecsillapulta után, melyet e beszéd keltett Rohonczy Gida szólalt fel a választmány védelmére, egyben-másban igazat adva dr. Herczegnek, de nem tartja helyesnek az indítványt, mely a bajokat ily módon akarná orvosolni s kifogásolja előtte szóló beszédjének több részét. Majd Krajcsosovics Lajos kelt védelmére a választmánynak, ki Herczeg beszédében található ellenmondásokból merit érveket a választmány működése védelmére; Lisznyay Tihamér sikerült beszédjével a pártok közt felmerült ellentéteket egyenlítette ki, indítványa közhelyesséssel találkozott, a midőn a bizalmatlansági indítvány visszavételét kérte az ellenzektől, de viszont az egylet választmányának az ez alkalommal kifejtett irányban való buzgó munkálkodást ajánlott. Szóltak meg Jankovich István Karácsonyi Jenő és többen. Herczeg végül a gyűlésen mondottak után ő és társai nevében beadott bizalmatlansági indítványát visszavonta.

A tagdíj felemelési választmányi indítvány szavazás alá bocsátatván miután a $\frac{2}{3}$ többséget az megnyerni nem tudta, nem fogadtatott el.

névjegyem! — Ah, ön az? X... ur! Madrid legjobb vívója? — Igen, uram, — És ezt arra használja fel, hogy szemtelen legyen hölgyek irányában? S most azt hiszi, hogy férfiakat is sértegethet. Várjon csak kissé! Erre eleresztve felesége karját, neki rohant a hidalgónak és úgy eldöngölte, hogy vinni kellett lakására. — És most itt az én névjegyem! — kiáltá utána a kis bourgeois, névjegyét ellenfele felé vetve és azután a körülötte levő vagy kétszáz ember tapsa között ismét karon fogta nejét, és tovább vezeté. A kis rózsás madri'aine diadalmasan nevetett, fehér fogait mutatva. Másnap a kis bourgeoisnál a hidalgó két barátja jelent meg elégtételt kérve. — Mondják meg X. urnak, — felelte ez, — hogy ő egy mihaszna, én soha sem forgattam kardot és nincs kedvem magamat általa megöletni. De legalább négyszer oly erős vagyok, mint ő s ha újra találkozunk ismét megteszem vele, a mit tegnap tettem. Isten áldja meg önöket! — Nagy hire lett ennek az esetnek Madridban, úgy hogy a kis hidalgo kénytelen volt elhagyni a várost, hol meg sem jelent többé.

A mi engem illet én a kis polgárral tartok. És ön? Üdvözlöm önt kvartban, tarczben s maradok kézszeritással az ön

Dumas-ja.

A kilépő választmányi és pöttagokra való választás következett, mely majd két óráig tartott. A választmányba ez alkalommal beválasztottak: Benke Gyula, Lisznyay Tihamér, Németh Titusz, Rohonczy Gedeon, dr. Höck Géza, dr. Vajda Adolf és Berczik Gyula, Lisznyayn és Berczik-n kívül a többi mind volt az előbbi évben is tag. Pöttagokul: Darányi Kálmán, dr. Brachfeld Manó, Jolics Ferencz, Dégen Árpád, Rupp János, Maurer Mór és Farkas László választottak meg.

Balogh Károly.

A tornatanítás iskoláinkban.

Lapunk mult számában intéztünk fölhívást Magyarország tornatanáraihoz, hogy bocsássák rendelkezésünkre a tornatanításra vonatkozó adatokat s e felhívásunkra legelőször is Kováts István, a szegedi főreáliskola derék tornatanára küldötte be az adatokat, melyek arról tesznek tanubizonyosságot, hogy Szegeden valóban a tornászati utasításoknak megfelelőleg tanítják a testgyakorlatokat.

Az adatok így hangzanak:

I.

Szegedi állami főreáliskola.

Az intézet neve: Kir. állami főreáliskola Szegeden.
A tornatanár neve: Kováts István.
Képesítése: Torna-egyletek, tanítóképezdek s mindenrendű iskolákra.
Fizetése: 500 frt.
Heti óráinak száma: 16.
A tornázó növendékek száma: 204.
A torna alól fölmentettek száma: 2.
Tornaszerek száma: 16. (Kéziszerek: vasbot 40 db., fahot 60 db., súlyzók 70 pár.)
Milyen a tornázó helyiség? Magas pincze.
A növendékek előhaladása: A tantervnek megfelelő.
Rendeztetnek-e tornakirándulások? Nem.
Rendeztetnek-e versenyek? Igen.
Tartatnak-e katonai gyakorlatok? Igen, a tantervben előírt módon.
Minő tornászati könyvek vannak a tanári könyvtárban?
A jelesebb német (6 példány) és a magyarból (4 példány).

Kevés megjegyzésünk van ez itt közlött adatokra, mert láthatni ezekből, hogy a szegedi főreáliskolában oly rendben van a tornatanítás, a mint kevés középiskoláinkban. Különösen ki kell azonban emelnünk a tornatanár érdemeit azért, mert a katonai gyakorlatokat nem hanyagolja és mert torna-versenyeket rendez, a mi nagyon növeli a tanulók buzgalmat. S ha valami kívánni valónk volna, úgy ez csak az lehet, hogy jövőre tornakirándulások is tartassanak a tanulók szabad óráiban, még pedig olyképen, hogy a tornászati kirándulás összeköttessék természettudományi kutatásokkal, növény-, rovar- vagy ásványgyűjtéssel.

II.

Egri főgymnasium.

Az intézet neve: Egri kath. főgymnasium.
A tornatanár neve: Perger Ignác.

Képesítése: Főgymnasiumokra.

Fizetése: 600 frt.

Heti óráinak száma: 14.

A tornázó növendékek száma: 348.

A torna alól fölmentettek száma: 7 és 35 papnövendék.

Tornaszerek száma: Modern teljes felszerelés.

Milyen a tornázó helyiség: A téli terem emeletes, belső magassága boltozva 22.82 m. hosszú, 8.5 m. széles. — Nyári tornaudvarunk: 379 □ méter.

A növendékek előhaladása: Jó.

Rendeztetnek-e tornakirándulások? Igen; alkalmas időben; a város határában.

Rendeztetnek-e versenyek: Nem.

Tartatnak-e katonai gyakorlatok: Igen.

Minő tornászati könyvek vannak a tanári könyvtárban:

Dr. Kellen József, Gottlob Dán, Schreiber Mór és Stening rendsz.

egyzet: Spies rendszere szerint folyik a tornázás.

Örömmel konstatáljuk, hogy a katonai gyakorlatok s tornakirándulások ez intézetben sem hanyagoltatnak el, a mi dicséretére válik a tornatanárnak; de óhajtható volna, hogy koronként versenyek is rendeztessenek. A torna alól fölmentett 35 papnövendékre csak az a megjegyzésünk, hogy az ifjak önként is jelentkezhetnek a tornaórára, ha a tanterv nem kötelezi őket, mert hiszen testi erőre és egészségre a lelkesíti pályán is szükség van!

Távgyaloglás az occupált hegyek között.

(Második közlemény.)

Mostár, okt. 12.

Sarajevótól Mostárig elég jó recorddal megtett távgyaloglásomat itt pihenem ki ebben a Rómával egy szélességi fok alatt levő török fészekben.

Ime a statistica:

Sarajevótól Tarcinig	36 km.	6 óra	alatt
Tarcintól Konjicáig	24	> 4	> >
Konjicától Sjenicéig	49	> 10	> > és
Sjenicétől Mostárig	30	> 5	> >
Összesen tehát	139 km.	25 óra	alatt,

állandó nagy viharok, menydörgések záporosók és ellen-szelek között.

Távgyaloglásomnak részletei és a festői vidék rövid leírása azt hiszem kiválóan velocipedistáinkat fogják leginkább érdekelni.

Első leveletem már a Narenta folyó egyik legkedvesebb öléből, a kis Konjica városból küldöttem fel, hová már okt. 8-án d. e. 11 órakor gyalogoltam le a Tarcin felett levő Karaula csucsáról; mivel azonban a zápor teljes erővel zuhogott és másnap reggelig el sem állott kénytelen voltam távgyaloglásomat okt. 9-ig megszakítani.

Okt. 9-én hajnalban primitív kis hotelem üvegnélküli ablakából örömmel constatáltam, hogy a zápor elállott

A 4 minareh és a görögök idejéből fennmaradt mérész iveretű Narenta-híd, az Appel Bellevue, a kopár sziklacsucok még egy-egy percze lekötötték figyelmeimet, de már reggel 6 órakor új török opánkában — melyet kalucsni gyanánt kellett használnom — nekivágtam utamnak; az első 10 kilométert a 70-ik km. oszlopig $\frac{1}{2}$ 8-kor már elértem, az országot egy piszkos török falucska felett vonul el; megálltam egy pillanatra, hogy a Sarajevo Mostár közti táv felét 70 km.-t 10 órai recorddal feljegyzem,

Az ut folyton nyugotnak a megáradt Narenta mellett halad. Ostrosaer vasuti állomást reggel $\frac{1}{4}$ 9-kor érlem el. (Vasuti állomás a Narenta tulsó partján.) Mig egy utszéli fuvaros csárdában reggeliztem szerencsétlenségemre megint elért a vihar, mely aztán egész utamon végig áthatatosan üldözött is.

Félórai pihenés után utra keltem, és a Mostárból jött vonattal Ráma előtt 11-kor talákoztam. Az ut felejthetetlen szépségei innen kezdődnek, a Narenta kénytelen a két sziklafal között mértföldekre összeszorulni és folytonos eséssel haladni.

A Rámai szikla tetején álló Wachthaus és a Narenta beszakadásánál látjuk az első mütárgyat; ezen a karcu vashidon átkelve már a vasutal egy oldalon haladunk. Egész Jablanicáig egyik vizeses és sziklagát a másikat éri, de én a nagy locspocsban meglehetősen elfásultam a természet szépségei előtt.

Jablanicára »knapp« délben értem. A vasuti és közuti hidak szemlézése, a környező hegység phantasticus csucsa, és a lassan oszló fellegek szerény ebédem alatt mégis felvillanyoztak és a 90-ik kmtől ujult erővel siettem tova. Innen már minden lépés ujjabb és ujjabb szépségekhez juttatott. A vasut a Narenta baloldalán elhagyott és én a jobboldal merészen feltöltött utján Jablonicától néhány kilométerre elértem a híres rétegzetes sziklevilágot, a 3—4 méterre összeszűkült Narenta örült zuhogásait, az országot feletti barlangokból lerohanó Komadina vizesést. A 99-ik kilométernél az országot már gyorsabban esik, jobbra-balra sziklaóriások, ember és gomba alaku előfokok, a Narenta partján itt-ott már a délszaki vegetálás jelei, granátla bokrok és törpe fügefák.

A 100-ik kmtert d. u. 3 órakor egy sziklaormon 5 percnyi pihentetővel ünnepeltem meg, honnan a szép vasuti hidban is gyönyörködhettem.

A 108 km.-nél áll a püspök-szikla a két csucson solófenyőkkel. (Itt ért el a személyvonat.)

A szemben fekvő 15-ik számú vasuti örhöz felett várszerű sziklaóriások, lejjebb pedig ujjabb és ujjabb vizesések.

Az országot a hegyek oldalán veszélyes sziklaomlásoknál kitéve kigyózik és hullámszik csendesesen.

Szóval ez a vonal Ráma, Jablonicától Sjenicéig leirhatatlanul felséges. Ez utóbbi katonai állomásra (a 109-ik km.-ig) okt. 9-én d. u. 5 órakor érkeztem, őszintén mondva, a látott szépségektől lelkileg betelve, de testileg igen rossz conditióban. Opánkámat eldobhattam, lábam feltörött és 10 órai menetelés után a szegény katonáktól a kemény ágyon kívül semmit sem kaphattam. Egy deci raki és egy nagy db fekete kenyérből állott szomorú vacsorám; a raki felét is a nagyon szükségessé vált frot-tirozás itta meg.

Sjenicéről okt. 10-én reggel 8 órakor indultam el, és bár ez éj alatt folyton esett, a sziklás országoton már nyoma sem látszott. A legelső török han-nál jó egy óráig reggeliztem, hogy a hiányzott vacsorát is pótolhassam. Persze, hogy ez a dinatoir-dejénee nem állott egyébből, mint friss vellesi (havas) turóból, kukoricza-kenyér, mostári fekete bor és narenta vizezből; de hát jobban esett, mint Marchal összes delicatessai.

Selakovác kis falunál egyszerre megváltozik a táj, az országot elhagyja a Narenta és a vaspályavonal irányát és balra tér egy hatalmas széles síkságra, mely a Velles és Raskotyora-hegységek 5—6000 lábas ormai által van határolva, 8 vagy 10 falu termő talaján a jó dohány és szőlő már mind Mostárba szállíthatnak. E

hosszu sikon áthaladva a Potveles lábánál az ut ott egy hatalmas defensiv-kaszárnya lőrései ásitának le ránk. Csak egy rövid kanyarodást kell tennünk, hogy Mostár éjszakai katonai lagerjét elérjük. A várost okt. 9-én d. u. 1 órakor értem el. A 25 tiszta kőminaretektől tarkálló török-dalmát lakosságú város, épp úgy mint Sarajevo feltétlen keleti jelleggel bír, a lakosság minden tagja kereskedik és egymás között a legjobb egyetértésben él.

A két legközelebbi gyalogkirándulást már innen is megtettem, az egyik a Rogolja, a másik a Buna folyócskák vadregényes völgye és forrásainak sziklás házája valánál, — a partok mentén épen a 2-od termésű füge és a granátalma szüretben vehettem részt.

Azzal zárom rövid soraimat, hogy míg odafent önök-nél a messze északon most fagyoskodunk, mi itt nyitott ablaknál alszunk, délben pedig még a jó 25—30 R. mellett csibukozunk.

Porzolt Gyula.

Tanulók versenye.

(A Sportkedvelők körének versenye 1888 okt. 28.)

A fővárosban egészen zajtalanul már három éve működik a középiskolai tanulókból alakult egyesület. A körnek mai nyilvános fellépése minden tekintetben sikerült. A versenyekre elég szép számmal álltak ki az ifjak s az elért eredmények is jók. — Meg kell jegyeznünk, hogy a versenyzők állítólag mind idősebbek 16 évesnél. — Szerettük volna minden versenyzőnél az évszámot is kitenni, de nem volt módunkban. Különösen dicséretet érdemel Rosenthal, Kortsák, Klauber, Réty és Dáni eredménye.

A versenyek lefolyásáról a következő értesítést vettük:

1. Távverseny. Táv 5 km. Indultak hárman, kettő a verseny kezdetén kiállt. Első Rosenthal Hugó 19:53. alatt.

2. Sikfutás. 100 yard. Indultak kilenczen. Első ifj. Dáni Nándor 11¹/₅, második Steidl Adolf 11²/₅, mp.

3. Súlydobás távolba és magasba 12 kilogr. golyóval. Versenyeztek öten. Első lett Réty Pál, ki távolba 6:55 m. és magasba 3:60 m.-t dobott. Második Steidl Adolf távolba 5:45 m. és magasba 3:20 m.-t dobott.

4. Gyaloglás. 2 ang. mrt.-föld. (3218 m.) Indultak öten. Első Kohn Arnold 18:22" alatt; második Grünwald Mór.

5. Magas ugrás. Indultak hárman. Első Réty Pál 1:70 méteres ugrással; második Totis Lajos 1:60 m.-rel. A deszka 12 cm. magas volt.

6. Súlyemelés. 20 kilogrammal. Első Klauber Izidor felemelte 50-szer, a második Kortsák Antal 48-szor emelte.

7. Távlugrás. Első Sachs Lipót, ngrott 5:05 métert.

8. Sikfutás 804:5 m. Indultak heten. Első lett Réty Pál, ki a távot 2:13" alatt tette meg. Második Kortsák Antal.

9. Sikfutás (Handicap) 402 m. Első Ehmann Ödön.

10. Rudmagasugrás. Indultak hárman. Első Réty Pál ugrott 2:40 m., második Donhoffer Sz. 2:30 m.

11. Akadályverseny. 300 m. 5 akadály. Indultak négyen. Első ifj. Dáni N., második Sachs L.

12. Vigaszverseny. Táv 100 m. Első lett Ábrahám N.

Minden versenyben az első díj ezüst érem, második díj bronz érem volt, kivéve a vigasz versenyt, hol az első díj is bronz érem volt.

Nagy dicséret illeti a verseny sikerének előmozdításában, Balogh Dezső urat a «M. A. C.» tagját Szikszay, Ferenczy, Gillemot Ödön, Horovitz Géza és Riedl Nándort, mint versenybírákat és Grünwald Mórt, mint versenytitkárt. A versenyt nagy és díszes közönség nézte végig.

„Erdély Bajnok Gyaloglója.“

A Királyhágón tuli Magyarország összes nevesebb testgyakorlati egyesületei meg voltak hiva, hogy megküzdjenek az «Erdély bajnok gyaloglója» most 2-od ízben kitűzött czimeért, a melyet az ez idő szerinti bajnok jelöltnek, Kolosváry Jánosnak kell vala megvédenie, és vételkedjenek egyuttal ama tiszteletdíjért, a melyet Besztercze város hölgyei a győzőnek felajánltak.

A meghívott testvér-egyesületek ugyan ez alkalommal is, mint a mult esztendőben távol maradtak; a győzelem pálmáját azonban az érdeklődő sportkörök nem csekély meglepetésére. a K. A. C. egy vidéken lakó pártoló tagja, Mossóczy Sándor ur ragadta k a védő Kolosváry kezéből, a tavalyinál a szakadó eső daczára, mely az uton a versenyzőket kísérte még jobb eredményt érven el.

Mossóczy ur távol a club székhelyétől, Deésakrán lakik és bár évek óta tagja már az Athletikai Clubnak, az athléták csak a versenyén lépett föl először működőleg, a mikor is azzal a legszebb diadalt érte el. Midőn mint «Erdélyi Bajnok gyalogló»-ját melegen üdvözljük, óhajtjuk, hogy ez első küzdelme ne legyen utolsó. Példájára most már bizonyára más vidéken is követésre fog találni.

E verseny gyaloglás, habár az idő nem kedvezetti, s sőt épen ezért, érdekes, meg szép volt.

A versenygyaloglás permetező eső mellett vette kezdetét, mely óráról-órára folyton erősbödött, végre hulló záporrá vált, bőrig áztatva a gyaloglókat. Utoljára már magok a versenyzők sem törődtek azzal, esik-e vagy nem. Már Apahidánál megálltunk. Készen volt minden, a versenyzőknek. Magyar Sándor bizalmi férfi pihenő tanyája volt itt. Jobbára fekete kávé és szőlőt vetek magukhoz a fiuk és azzal tovább. Az idő itt már alkonyodott.

Válaszutnál özv. br. Bánffy Ádámné tanyáját a község tulsó végétől a koromsötétség daczára már jól lehetett látni.

Deés volt a pálya fele.

A kerékpárról leszorulva, ott voltak a délelőtt folyamán Kolozsvárról indult biczyklisták is. Kerekeiket egy kocsira kötötték fel. Tartottak velünk kocsin. A versenyen hivül gyalogló Klatrobecz Gézát kocsira ültették.

Az eső itt felhagyott a kísérettel. A községen tul üt kocsira Kolosváry. Kitünő kondiczióban volt pedig. Bajnoksága idáig tartott. Mindenikünknek, kik itt voltunk rozslu esett kiállása. Neki azonban jó kedve volt. Első beérkezésben nem bizik, így szolt másodiknak lenni nem törekszik.

Az ut mind népesült. Kocsik egymást érték; legelső volt Beszterczéről a Bod Aladáré, ki dr. Angyalosy Árpád orvossal jött a versenyzők elé.

Katonatisztek lóháton jöttek ki Beszterczéről. A biczyklisták is mutatkoztak, kikhez a kocsiról gépeiket leoldva csatlakoztak a miénk is.

Mossóczyt a biczyklisták fogták körül. Diszkisérertet adtak Beszterczéig. Beszterczén a beérkezés alkalmával nagy volt a tolongás. Az ablakok tele. Az utcán pedig

tengernyi nép. A célhoz érkezés alkalmával Mossóczy a besztercei hölgybizottság részéről egy szép csokrot is kapott, melyet Czvajna Józsefné urnő nyújtott át.

Kirándulók figyelmébe.

(Irány-meghatározás zsebórával.)

Az ember sokszor igen értékes eszközök birtokában van, anélkül hogy azokat helyesen fölhasználhatná. Pedig hányszor kínálkoznék alkalom a magával vitt dolgokat felhasználni?! Így például rendszeren látunk turistáknál zsebórát, melyet rendszeren csakis az idő meghatározására használnak. Pedig még a világtájt is meglehetően vele napos időben határozni. Az eljárás a következő: az ember kezébe veszi jól járó óráját és annak kisebbik mutatóját úgy állítja be, hogy az a test által a földre vetett árnyékkal párhuzamos legyen. Az így fektetett óramutató az óralap 12—6-os vonalával bizonyos szöveget képez. Ezt a szöveget felezzük és ahol e felső vonal metszi a számkört, nyerünk egy pontot, melyet összekötünk a középponttal. A nyert egyenes adja az észak-déli irányt.

Sokszor megesik, hogy a turista órája megállott, különösen ha az illető turista bicyclista és néhányszor kénytelen — fejjel előre leszállani! Ha óralánczán a mai nap már oly rendkívül potom áron kapható delejtűt viseli semmi nehézségbe nem fog kerülni, az időt meghatározni megállott órájával. Az eljárás a következő: az órát vízszintesen lefektetjük és pedig úgy, hogy 12—6-os irány a delejtű észak-déli irányával megegyezzen. Most háttal a nap felé fordulunk és megfigyeljük testünk árnyékát. Az árnyék irányát átviszük az óralapra; essék p. fél keltőre. Ekkor a nyert számot csak megkettőzzük, és az órát igen pontosan megtaláljuk, esetünkben $1\frac{1}{2}$ -szer $2=3$ óra leendő.

Az eljárások a következőkön alapulnak: a nap által létesített árnyék délután egészen szabályosan végzi útját, ki indulva a meridián- vagyis délvonalától mely a mi esetünkben a delejtű észak-déli iránya és végez egy negyedkört. Az óra mutatója pedig ugyan ezen időben kétszer annyi utat tesz meg, — vagyis egy félkört. Az árnyék egy óralapon 3 órát jelez, midőn a mutató már hatot mutat. Tehát az órabeosztás az árnyék számára felényivel kisebb mint az óramű számára való beosztás. Ha ennélfogva valamely óraszám lap délvonalat (12—6-os irányt) a valódi meridiánba fektetjük, úgy az árnyék által jelzett időt meg kell kétszerezni, hogy a valódi időt megkapjuk. Ha ismerjük az időt, mely az óra kis mutatója által ismeretes és ennek irányát a nap-árnyék meghosszabításába fektetjük, úgy a mutató eltérése az óra délvonalától kétszer oly nagy lesz, mint a mutató eltérése a meridiántól. Ha tehát felezzük eme eltérést, a felezési vonal megadja az észak-déli irányt. Mindkét eljárás megközelített meghatározása a hiányzó adatoknak, de eléggé pontosak arra nézve, hogy turisták használhassák.

Schwanda Gusztáv.

mérnökgyakornok a cs. kir. haditengerészetnél.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Fodor Károly fővárosi vívómester értesít bennünket, hogy külföldön tett tanulmányútról visszaérkezve a (Mária-Valeria-utca 5. sz. alatt) teljes komforttal újlag berendezett vívótermet már szeptember 1-jével megnyitotta és hogy a tanulni öhajítóknak, naponta reggel 7-től esti 10 óráig rendelkezésükre áll. — Fodor Károly egyuttal egy gyakorlott segéd vívómestert keres.

Nevelőül

ajánlkozik egy végzett tanárjelölt a fővárosban Ajánlatok »Nevelő« czimmel a lap kiadóhivatalához.

Az őszi sportsaisonra ajánlja dús választékban bővelkedő raktárát

Sigmund József

Budapest, IV. kerület
városház utca 2—4.

Titkári szolgálatokra ajánlkozik egy irodalmilag képzett fiatal ember, ki nemcsak levelezésre, hanem más önálló fogalmazásra is képes. Különösen sportsmanok és képviselők figyelmébe ajánlja magát czime megtehető a kiadóhivatalban.

Hazai és külföldi sportmunkák

beszerzésére, valamint egész sport-könyvtárak berendezésére előfizetőknek *szíveségből díjtalanul* vállalhozik a kiadóhivatal.

Tetemesen leszállított áru könyvek kaphatók a „Herkules” kiadóhivatalában.

Édes álmok. Elbeszélések. Irta Lukács Piroska. (Az öngyilkos színésznő hátrahagyott iratai, több érdekes elbeszélés, kibővíve az elhunyt író életrajzával). Ára eddig 1 frt most 40 kr.

Ha a könyv ára levelebegekben beküldetik e lap kiadóhivatalába 45 krnyi póstadíjjal együtt, úgy a megrendelt munka azonnal ajánlva postára tétetik.

Viharos élet. Elbeszélés. Irta Porzso Kálmán. (Két kisebb és egy nagyobb terjedelmű elbeszélés.) Czimképes kiadás. Ára eddig 1 frt most 40 kr.

Ha a könyv ára levelebegekben beküldetik e lap kiadóhivatalába 45 krnyi póstadíjjal együtt, úgy a megrendelt munka azonnal ajánlva postára tétetik.

Sport-egyenruházati kellekek raktára

Tricot-ingek és harisnyák

mindenféle színben és alakban, az athleta, velozcipéd, torna, vivó, korcsolyázó, vadászó, lovagló, turista stb. sport üzöi számára. Testgyakorló és sportegyletek egyenruházati kellekei megrendelés szerint készíttetnek egy színben, vagy csokosan. Sportverseny sapkák, verseny- és training-ingek, torna cipők, verseny-nadrágok, sport-övek, sport-szövetek, vadászharisnyák, vadász-mellények.

Az iskolai tornázás egyenruházati cikkei

a legnagyobb választékban s a legjutányosabb árak mellett kaphatók

SIGMUND JÓZSEF

vászon, kész fehérenemű-, szövött és rövidáru-raktárában.

Budapest, IV., városház utca 2—4. szám. Kívánatra mintákkal és árjegyzékkel postafordultával és bérmentve szolgálok.

Dr. Jaeger Gusztáv normál alsó-ruházatának, valamint a családi életben használatban levő vászon-, kész fehérenemű-, szövött és rövidáru raktára.

— A hódmezővásárhelyi Torna- és Vivó-egylet f. hó 14-iki választmányi gyűlésén elhatározta, hogy tagjai és a nagy közönség használatára a téli időnyre korcsolya pályát létesít. Ez iránti kérvényét ma be is adta a városi tanácshoz. A korcsolya pálya a népkertben a halastó és a fürdő csatorna közötti téren van tervezve. — E kezdeményezésért különös elismerés illeti a torna- és vivó-egyletet, mert nagyon czélszerű dolog, ha egy a közönség rokonszenvében már meggyökeresedett egyesület karolja föl az összes sportokat a kevesebb lakóval bíró városokban semhogy nagy küzdelemmel új egyesületet létesítsenek s ez pártolás hiánya miatt csak tengesse életét.

— Az aradi tornaegyesület választmánya dr. Robitsek Ágoston elnökle alatt vasárnap rendes ülést tartott, melyen első sorban dr. Sallai Béla, mint rendező bizottsági elnök referált az Aradon lefolyt országos tornaünnepélyről, melynek összes bevétele 1416 frt, kiadása 1720 frt volt, tehát van deficit 304 frt, mely összeg a város által följánlott 500 frtból fedeztetik. Határozatba ment, hogy az ünnepélyi kiadásokról és bevételekről szóló számadások haladéktalanul küldessenek fel a központi tornaszövetséghez, mely ezeknek alapján fogja Arad város közgyűlését fölkérni a hiány pótlására. Heinrich Sándor és dr. Adler Lipót indítványára kimondotta a választmány, hogy ezentul a fölvételre szóló ajánlásokat csak a választmány tagjai eszközölhetik, miután eddig az volt szokásban, hogy egy rendes tag is ajánlhatott valakit. Végül felolvastattak az időközben leérkezett ügyiratok, melyeknek érdemleges elintézése után az ülést véget ért.

— A nemzeti torna-egylet ez évi december hó 8-án esti 6 órakor ünnepli 25 évi fennállását. Az ünnepély programját az e tárgyban kiküldött bizottság kérvetkezőkben állapította meg: Elnöki megnyitó beszéd; ezt követi az egylet 25 éves történetének felolvasása, azután dr. Bakody Tivadar és dr. Szontágh Ábrahámnak ezüst érmek nyújtatnak át, majd Matolay Eleknek, az egylet elhalt érdemteljes elnökének képe fog megkoszoló-

ruztatni, ezt követi a disztornázás. Az ünnepélyt elnöki zárbeszéd fejezi be, azután a vivóteremben bankett tartatik.

Irodalom.

A m. kir. honvédségi Ludovika Akadémia tanári kara által szerkesztett »Ludovika Akadémia Közlönyé«-nek ez évi tizedik októberi füzeté a következő tartalommal jelent meg: A lugosi tábor fegyvergyakorlatai (egy köny. rajzmelléklettel): Rónai Horváth Jenő honv. századostól. Szétszedhető vasszerkezetek (4 köny. rajzmelléklettel): írta Korda Dezső. Az egyöntetű katonai oktatás érdekében: Fehér János honv. hadnagyól. A löpőpork gyártása (egy táblázattal): Scheich László honv. főhadnagyól. A nők befolyása a hadügyre, Amazonok Domaniczky Istvántól. Kisebb közlemények.

Volf György szerkesztősége alatt az »Országos középiskolai tanáregyesületi közlöny« októberi füzetének tartalma: A tanári eskü. Történeti rajz Csáka Károlytól. Horatius olvasása Lázár Istvántól. A sik-diszitményről és a színek módszeres alkalmazásáról Tafferner Bélától. Irodalom. Közoktatásügy. Egyesületi élet. Vegyesek.

Herkules naptár.

November 3. Jelentkezés a K. A. C. által rendezendő sz. fenesi versenygyaloglásra.

» 11. Kolozsvár-sz. fenesi versenygyaloglás.

December 9. A K. A. C. vivó versenyei és házi viadala.

Tartalom: Ifjusági sport-egyletek. Irta: P. J. — Egy év a budapesti korcsolyázó-egylet életéből. — A sport. Irta Dumas Sándor. — A Budapesti korcsolyázó-egylet közgyűlése. Irta: Balogh Károly. — A tornatanítás iskoláinkban. — Távgyaloglás az occupált hegyek között. Irta: Porzsolt Gyula. — Tanulók versenyei. — Erdély Bajnok-Gyaloglója. — Kirándulók figyelmébe. Irta: Schwanda Gusztáv. — Különfélek. — Irodalom. — Herkules-naptár.

Kiadja **PORZSOLT JENŐ.**

MAGYAR SALON

képes havi folyóirat.

Szerkesztik: FEKETE JÓZSEF és HEVESI JÓZSEF.

Hazai irodalmunkban még alig volt rá példa, hogy egy folyóirat oly gyorsan kedveltjé vált a művelt olvasóközönségnek, mint a „Magyar Salon“. Már az első évben feltűnést és általános meglepedést keltett rendkívül élénk tartalmával és szokatlan pompás kiállításával. És az eddig betöltött 5 teljes évfolyam alatt beigazult, hogy a szerkesztők a „Magyar Salon“-t lelkes irodalmi ambícióval és fáradhatatlan buzgalommal vezetik. Ez az oka, hogy a „Magyar Salon“ nemcsak mi nálunk, de a külföldi tekintélyes lapok által is osztatlan elismerésben részesült. Hazánk legelső írói, művészei közéletünk vezértérifiai járultak hozzá, hogy ez a folyóirat immár első helyen áll hatalmasan fejlődő nemzeti irodalmunkban. Alig van művelt család, mely ne ismerné és meg ne szeretne volna e folyóiratot, mely általános irodalmi és művészi értékű közleményei mellett, gondosan összeállított, változatos és mindenben érdekes tartalma által az actualitásra is nagy figyelmet fordít és ezáltal a leghívebb tükre a magyar társadalom és a magyar szellem erőteljes mozgalmainak.

A „Magyar Salon“ az októberben kezdődő új évfolyamban követni fogja eddigi irányát, de a közönség rendkívül tömeges pártolását még azzal is viszonzni fogja, hogy nem egy irodalmi és művészi meglepetésben részesíti majd olvasóit, kiknek igényeit kielégíteni és a sokféle várakozásnak megfelelni volt és marad legfőbb törekvése.

Kellemes meglepetésül szolgálhat az is, hogy a hölgyközönség egy régi óhaját teljesítjük, midőn társalgó gyanánt a »Divatsalon« ritka elegáns divatlapot adjuk a „Magyar Salon“ mellé. E két folyóirat egymást fogja kiegészíteni és reméljük, hogy közszeretettel fognak részesülni mind a ketten, mint a hogy a »Magyar Salon« eddig is ritka felkarolásnak örvendett az ország minden részében, a magyar társadalom minden rétegében.

A „Magyar Salon“ előfizetési ára, miut eddig: egész évre 7 frt, félévre 3 frt 50 kr., negyedévre 1 frt 75 kr. A »Divatsalon“-nal együtt csak 12 frt egész évre, 6 frt félévre, 3 frt negyedévre. Megrendeléseket elfogad

a **MAGYAR SALON**-kiadóhivatala,
Budapest, dohány-utca 12. sz.

Előfizetési díj:

Negyedévre . . . 1 frt.

Félévre 2 frt.

Éves díjra 4 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések felvételnek
a kiadóhivatalban.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

Megjelen havonként kétszer.

Szerkesztőség

és

kiadóhivatal:

Budapest, VII. kerület,
Erzsébetváros, Akácfa-
utca 7. sz. I. em.Kéziratokat vissza nem
küldünk.Bérmentetlen leveleket
nem fogadunk el.

Az „Achilles” Sport-Egylet, az „Aradi Korcsolyázó-Egylet,” a „Balaton-Egylet,” a „Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,” a „Budapesti Kerékpár-Egylet,” a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet,” a „Budapesti Torna-Egylet,” a „Budapesti Vasparipa-Egylet Előre,” a „Budapesti Sport-Club,” a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,” a „Debreczeni Torna-Egylet,” az „Egyetemi Athletikai Club,” „Első Magyar Vívó-Egylet,” az „Érsckujvári Vívó- és Torna-Egylet,” a „Fertői Csónakázó-Társaság,” a „Győri Csónakázó-Egylet,” a „Kassai Korcsolyázó-Egylet,” a „Kolozsvári Athletikai Club,” a „Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,” a „Fővárosi Vívó-Club,” a „Körmendi Athletikai Club,” a „Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet,” a „Magyar-Ovári Torna- és Vívó-Egylet,” a „Magyar Velociped-Club,” a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet,” a „Lévai Torna- és Vívó-Egylet,” a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,” a „Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,” a „Nagy-Bányai Korcsolyázó-Egylet,” a „Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,” a „Nagy-Kamizsai Torna-Egylet,” a „Nagy-Kéllői Korcsolyázó-Egylet,” a „Nemzeti Hajós-Egylet,” a „Neptun Budapesti Evező-Egylet,” az „Ó-Becsei Kerékpár-Egylet,” az „Ó-Budai Torna-Egylet,” a „Pannónia Csónak-Egylet,” a „Pécsi Athletikai Club,” a „Pozsonyi Hajós-Egylet,” a „Pozsonyi Torna-Egylet,” a „Privigyeyi Korcsolyázó-Egylet,” a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet,” a „Sátoralja-Ujhelyi Korcsolyázó-Egylet,” a „Salgó-Tarjáni Vasparipa-Szövetkezet,” a „Selmeczi Akadémiai Athletikai-Club,” a „Soproni Korcsolyázó-Egylet,” a „Szabadkai Torna-Egylet,” a „Szarvasi Korcsolyázó-Kör,” a „Szegedi Csónakázó-Egylet,” a „Szegedi Korcsolyázó-Egylet,” a „Szegedi Torna-Egylet,” a „Székely-Udvárhelyi Korcsolyázó-Egylet,” a „Székéshérvári Korcsolyázó-Egylet,” a „Temesvári Korcsolyázó-Egylet” és az „Ujvidéki Kerékpár- (Bicycle-) Egyesület”

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének. -

Lapunk az alábbi hivatalos iratot vette:

A Herkules tek. szerkesztőségének Budapesten.

Ezennel van szerencsénk értesíteni, hogy a győri kerékpár-egylet a «Herkules» című testgyakorlati közlőnyt hivatalos közlőnyéül elfogadta, miről is tudomást venni sziveskedjék.

Győr, 1888. nov. 2.

Tisztelettel

a győri kerékpár-egylet nevében:

Jettmár Vilmos
titkár.

Csáky Albin gróf.

(A miniszter arczképével.)

A vallás- és közoktatásügyi miniszteri tárcza új tulajdonosát Csáky Albin grófot az ország minden részéből a nemzet minden tagja egyforma örömmel, egyforma tisztelettel üdvözölte. A tisztelgők sorából nem maradhatunk ki mi sem, kik az új minisztertől nem kérünk és nem várunk se többet, se kevesebbet mint a testgyakorlati oktatás reformjának keresztülvitelét.

A magyar arisztokrácia tagjai oly nevelésben részesülnek, hogy a testedzés iránti érzék már kora ifjúságokban beléjük oltatik. Megvagyok róla győződve, hogy Csáky Albin gróf e nemes érzéket magával vitte miniszteri székébe is, s most miniszteri teendőinek tömkelegében, midőn reá

akad resortjában a testgyakorlati oktatásra, teljes lélekkel felfogja ezt karolni.

A tiszteletnek nagyobb kifejezését nem juttathatjuk érvényre, mint ha az új miniszter elé azzal a várakozással lépünk, hogy ő megfogja valósítani a mi álmainkat, megteremti a rendszeres magyar testgyakorlati oktatást.

Csáky Albin gróf kezében van a hatalom, melylyel segíteni lehet mindazon bajon s pótolni lehet mindazon hiányt, a mit a tornatanítás körül észlelnünk lehet. És mi nem kételkedünk, hogy az új miniszter ezt a hatalmat fel fogja használni, és hogy helyes irányban fogja felhasználni, arra nézve elég kezességet nyújt az a tapasztalat, az a bölcs körültekintés s az a férfias akarat, a melynek Csáky Albin gr. eddigi fényes pályáján annyiszor adta tanujelét.

Nyílt könyv az ő élete pályája, s ezért midőn daliás athletai termetét s nemes arczvonásait hű képen megörökítjük, ismeretes életrajzi adatait feleslegesnek tartjuk ismételni.

Mindazok, kik a testgyakorlati oktatásnak érdekeit szívéükön hordják, nagy várakozással néznek a nemes gróf tevékenysége iránt, a melyre oly nagy feladatok várnak, minő a tornatanárképzés államosítása, a katonai testgyakorlatoknak szigorú keresztülvitel, a tornatanítási utasítások egész légiójának megszerkesztése és az egész testgyakorlati oktatásnak szabadelvű, modern és magyaros reformja.

Rendezzünk korcsolya-versenyeket.

Hiába akarjuk tagadni a verseny élettő képességét, azt megdönteni nem lehet. Nincs az életnek oly percze, melyben az emberek egymással ne kelljenek versenyre, legyen az bármilyen téren, így van a szellemi, így van a testi munkálkodásnál; csak a tunyák és restek nem törekeshnek előre; s nem igyekeznek az esetleg őket megelőzőket elerni, sőt elhagyni.

Nemes rugója az emberi természetnek a versenyzési kedv: ezt fel kell használni a hivatottaknak mindig, hogy az ügyet, melynek vitele kezeik közt van, előbbre vihessék.

E kétségtelen tény tapasztalható a sport minden ágában, a míg versenyek tartattak, és azok jól, sportszerűleg rendezettek, feltétlen lendületet nyert a testedzés azon neme, melyben ezek tapasztalhatók; míg e nélkül tengődik, vagy épen egész elhal azon faja a testgyakorlatnak, hol a versenykedvet sem feléleszteni, sem fentartani nem tudjuk.

Az országban annyira elterjedt korcsolyázási kedv meggyökeresítésére s állandósítására törekszünk akkor, ha egyleteink korcsolya-versenyek rendezésével alkalmas adnak tagjaiknak magukat kitüntetni, s a közönségnek pedig a kedves szórakozásra.

Ne riassa vissza a rendezőket az első pár eredménytelen kísérlet, sok mindennel meg kell küzdeni az uttörőknek; de annál édesebb leend az elmaradhatlan fényes eredmény utáni öntudat. Sok a közöny, még több az ellenzéki hajlam a magyar emberben; legyen a felhozott eszme jó és üdvös, talán csak épp azért, mert nem ő indítványozta mindjárt rossz lesz, s ellene tör; lehet, hogy ennyire sem méltatja, megelégtelve a maga szórakozását, máséval nem törődik, közönnyel vesz minden mozgalmat, igaz nem szól ellene, de mellette sem.

Kevés költséggel, sok fáradsággal szép eredményt lehet elérni; kísértse meg ezt minden egylet az országban az oly szépen kezdett téli saisonban, meg fogjuk látni mily óriási mérvben fog növekedni a korcsolyázásnak, e felette fontos egészségi sportnak művelői, pár korcsolya-verseny után.

Nem hallgathatom el azonban azon meggyőződésemet, minek röviden fentebb is kifejezést adtam, vagyis, hogy a versenyek eredménye azok sportszerű correct rendezésétől függ!

Hihetetlennek látszik, de úgy van! Részletezni fogom netáni használás céljából pár szóval a helyes rendezést, bővebben volt már e lapok múlt évi számaiban többször.

A versenyek sikeres tartására nélkülözhetlen feltétel a komoly versenyző; ezt pedig csak akkor lehet találni versenyein, ha meg van adva a mód nekik, magukat erre kellőleg elkészíthetni; vagyis a legelső jégburkolat beálltával készítsük el versenysorozatunkat, állapítsuk meg a versenynapot, azt tegyük közzé, hogy a training

idő, (mely nélkül nem lehet, s nem is volna szabad versenyre eresztetni senkit), teljesen rendelkezésére állhasson mindenkinek; szükséges továbbá a távolságok pontos megtartása, az idő mérése (versenyórákkal), versenyszabályok kidolgozása és kellő időben közzététele, és azok szigorú megtartása.

Egy legkisebb eltérés is ezektől lehet azon versenynek mindjárt, de a következőknek minden bizonynyal aláassa renomméját, sezzel a további sikerhez való kilátását.

A versenyszámok szakszerű összeállítására is szükség van; különösen a műkorcsolya-versenyeknél áll ez; épp e lapok hasábjain olvastam egy előkelő műkorcsolyázó tollából egy kritikát a budapesti korcsolya-egylet versenytételeire; ebből is láthatjuk mily dolgok jönnek ki elnézésből vagy szakismeret hiányból.

Egy rosszul rendezett s természetesen rossz sikerült korcsolya-verseny sokkal többet árt az ügynek, mintha semmit sem csinálunk; míg egy jól rendezett verseny után örömmel üdvözlö a korcsolya-sport minden barátja az egyletet, illetőleg az intézőket.

Balogh Károly.

A tornatanítás iskoláinkban.

Nehéz dolog az az írás, legyen az bár csak tisztán gépies betűk egymás mellé rakása, minden szellemi munka nélkül. Erről győz meg bennünket azon tapasztalat, melyről a fenti cím alatt elküldött felkérésünkre beérkezett válaszok csekélysege győz meg. Több mint 200, mond kétszáz közép és felső iskola és képezdek részére elküldtük lapunk illető számát az ügyis nevelésügyes csekély munka kimelése céljából, úgy szedetve azt, hogy lehetőleg megkimélve legyenek tornatanáraink; és mi történik? a fenti nagy mennyiségből beérkezett eddig vagy 20 iskolától az értesítés.

Szomorú tanúsága ez a testgyakorlati oktatás iránti közönynek épp a hivatott közegek részéről.

Közöljük itt a beérkezettek közül:

III.

Az intézet neve: Szarvasi ág. ev. főgymnasium.
A tornatanár neve: Oláh Miklós.
Képesítése: Mindennemű tanintézetekre szól.
Fizetése: 800 frt fix fizetés.
Heti óraszám: 16; a szépirással 18.
A tornázó növendékek száma: 372.
A torna alól fölmentettek száma: 17.
Tornaszerek száma: Van 14-féle szer. Ezek közül némelyik több példányban.
Milyen a tornázó helyiség: Deszkafalu; volt fűrészelő műhelyből átalakítva. Magassága: 4.70 m.; hosszúsága: 15 m.; szélessége: 8 m. Területe: 120 □ m.
A növendékek előhaladása: Megfelelő.
Rendeztetnek-e tornakirándulások? Nem! mert az felesleges volna. A tanulók ugyanis sok időt pazarolnak a közeli erdőben játékokra, főképp lapdázásra.
Rendeztetnek-e versenyek? Igen.
Tartatnak-e katonai gyakorlatok? Igen! a tantervben előírtak mind. Azon kívül fűzerek (zeneszóval) min-

den évben nagy figyelemmel és a tanulók nagy tet-
szése mellett taníttatnak magyar dalokra. Ezek közt
a Klapka-indulóra is.

Minő tornászati könyvek vannak a tanári könyvtárban:
1. Kelen J. A testgyakorlat kézikönyve. 2. Zimányi
I. Testgyakorlattal. 3. Markó L. Vezérkönyv a test-
gyakorlás tanításához. 4. Matolay Elek: Tornazseb-
könyv. 5. Guts-Muths: Gymnastik für die Jugend.

Lapunk egyik legrégebb munkatársa fenti adataira
csak elismerőleg nyilatkozhatunk; ismerjük már több-
szöri értesítéseiből, az ifjúságnak helyes irányban való
vezető képességét; engedje azonban meg, hogy egyre
mégis nem adhatjuk helyeslésünket; és ez a tornakirán-
dások felől nyilvánított nézete. A tornakirándulások
tartása nem egyenlő az ugrálás, hancurozás és a tanu-
lás rovására történő időlopással, sőt ellenkezőleg a sza-
bad térben való szükséges mozgások és játékok közt,
tanári felügyelet s tanári oktatás mellett lehetőleg öss-
szekötött természetrajzi, egészségügyi s egyéb szükséges
dolgok elsajátítására fordított hasznos időtöltések, kell,
hogy legyenek azok. Lapunkban több alkalommal volt
már szó az ifjúság tornakirándulásairól.

IV.

Az intézet neve: Nyitrai gymnasiumi tornaterem.

A tornatanár neve: Gisser Gyula.

Képesítése: Okleveles torna és vívótanár.

Fizetése: 550 ft.

Heti óráinak száma: 16.

A tornázó növendékek száma: 356.

A torna alól fölmentettek száma: 6.

Tornaszerek száma: 18.

Milyen a tornázó helyiség? A téli tornázó helyiség az
igényeknek egyáltalában meg nem felel, a nyári jó.

A növendékek előhaladása: Jó.

Rendeztetnek-e tornakirándulások? A 3 előírt igen.

Rendeztetnek-e versenyek? A tornavizsga alkalmával.

Tartatnak-e katonai gyakorlatok? A felső osztályokkal.

Minő tornászati könyvek vannak a tanári könyvtárban?

A könyvtárban mi sincs, hanem az összes megje-
lent művek a tornatanár tulajdonát képezik.

Jegyzet: A fizetés a teljesített munka, illetve a növen-
dékek előhaladásával, arányban nem áll.

Gisser Gyula jönevű torna és vívótanár a fővárosi
közönség előtt is ismert a Benedek Gyulával vívott kard-
matche után; az általa beküldött adatok arról győznek
meg, hogy a tanítás teljesen correct; nagy kár, hogy a
téli tornázó helyiség nem felel meg a kívánalmaknak, ez
különben majd mindenütt az országban panasz tárgyát
képezheti. A mi a fizetés elleni felszólalást illeti, annak
teljes jogosultságát senki sem vonhatja kétségbe, eny-
nyire felmegy egy öt évet szolgált bakaörmester javadal-
mazása is.

V.

Az intézet neve: Békés-csabai ág. hitv. ev. algymnasium.

A tornatanár neve: Galli János.

Képesítése: 1877-ben Nagyváradon a tanítóknak rende-
zett tornafolyamon nyerte.

Fizetése: 50 ft.

Heti óráinak száma: Összel-tavasszal 4 óra.

A tornázó növendékek száma: 104.

A torna alól fölmentettek száma: 4.

Tornaszerek száma: 157.

Milyen a tornázó helyiség? Nyári. (A gymnasium udvara.

Erre nézve megjegyzem, hogy éppen most van moz-
galom indítva torna-egylet alakítása céljából, re-
mélhető jó eredmény.)

Rendeztetnek-e tornakirándulások? Nem.

Rendeztetnek-e versenyek? Nem.

Tartatnak-e katonai gyakorlatok: A miniszteri tanterv
szerint.

Minő tornászati könyvek vannak a tanári könyvtárban:

1. Szauter Antal: Tornatanítás. 2. Dr. Kelen József:

A testgyakorlat kézikönyve. 3. Gyakorlati szabályzat
a magyar kir. honvédegyalogság számára. I. Rész.

Szomorú elhagyottság képét nyújtja e kimutatás a
csabai algymnasium ifjúságának tornáztatásáról, téli he-
lyiség nincs s így épp midőn ifjainknak talán legtöbb
mozgás kellene, nélkülözniök kell a tornát; sem verseny,
sem tornakirándulás nem rendeztetik! De hát akkor va-
lóban kíváncsi lehet mindenki, mit csinálnak hát a
'tavaszi' és 'őszi' rövid pár órán át. Az alföld oly
roppant nagy lakosságú városától, mint Csaba (30.000 lak.),
vagyoni gazdaságához mérten okvetlen több áldozatot vár-
hat a testi nevelés és egészség ügye, mint a mennyit a
nyomorult 50 ft tanítási díj lefizetésével hoz.

A kolozsvári Athletikai Club IV. köz- gyűlése.

Kolozsvár, 1888. nov. 10.

Érdekes s a testedző sportra nézve tanulságos volt
az a közgyűlés, melyet a club a város közgyűlési ter-
mében ma délután tartott. A gyűlésen a club korosabb
vezérferfiain kívül ott volt a válogatott aranyifjúság, a
club működő tagjai, felül az ötvenen. A gyűlést a club
ősz elnöke, báró Jósika Lajos ő nagyméltósága vezette.
Elnök meleg hangon üdvözölte a tagokat, szíves hangon
nyilvánította örömét a tapasztalt érdeklődés iránt és a
gyűlést megnyitottan nyilvánította.

A választmány évi jelentése a club törté-
nelméről részletesen volt összeállítva és érdekes dolgokat
tárt elé. A bevezető sorokban elmondja a jelentés, hogy
a club nemcsak a testgyakorlatokat szolgálja sikerrel,
hanem hathatósan befolyt a lovagias szellem ápolá-
sára és fejlesztésére is. A club tagjainak száma 343. A
club mindennap tart gyakorlatokat, s ezek felölelik az
athletika minden nemét. Két nyilv. viadalt, két verseny-
gyaloglást, kezdőknek több versenyt rendezett szép si-
kerrel. A 100 kmtres bajnoki versenygyaloglásnál az ered-
mény a tavalyinál is szebb. Versenygyaloglásai iránt a
vidék is érdeklődik. Nagy-Enyed és Besztercze városok
hölgyei szép díjakkal tüntették ki a győzőket. A kerék-
pársport rohamos fejlődésnek indult a clubban. A kerék-
pározók kört alakítottak; a tanulás és futtatásra, a
bajtársi támogatásra, kirándulások eredményeinek fel-
jegyzésére szabályokat dolgoztak ki. 5 kerékpározó a f.

évben, 3 a múlt évben és 3 a korábbi években tanul S így a clubban 11 tag bir géppel. Az atletikai játékok közül az u. n. rókavadászatnak volt népszerűsége. A gyalogkirándulások nagyon népszerűek. 9 tag 5603 km. utat tett meg s ezek közül Boheczel Sándor 1435 kmrt gyalogolt. A kerékpár-kirándulók bejárták Erdélyt, Bukovinát, Oláhországot és a Királyhágótuli részeket. A nagyobb kirándulások eredménye 11300 km. s egy kiránduló (Istvánffy Gy. dr.) 2024 km. tett meg. A clubtagok tevékenységüket humánus czélokra is értékesítik, dolgoznak az önk. tűzoltóságban, rendeztek az Emke és a nőegylet javára népünnepeket. Bccsületbirósága missiójában eredménynyel járt el, elintézett három ügyet s irányító tanácsadással szolgált igen sokszor klubon kívül is. — Lépéseket tett az erdélyi népjátékok összegyűjtésére s télen a testgyakorlatokról felolvasások tartására. Nyári gyakorló hely ügyében most folytat tárgyalásokat. — A lefolyt évben a testgyakorlatok terjedése érdekében évkönyvét a szokottnál gazdagabb tartalommal adta ki. A közgyűlés éljenzéssel vette tudomásul a jelentést s a választmánynak köszünetet szavazott. A club múlt évi bevétele 1636 frt 16¹/₂ kr., kiadása 1616 frt 68 kr. Alaptőkéje 500 frt. A gyűlésen lemondott tisztviselők egyhangulag újból megválasztottak. A vál. tagok egy része helyett újak lettek megválasztva. A tisztviselők és vál. tagok névsora jelenleg a következő: elnök: báró Jósika Lajos. Alelnökök: Kóvári Mihály, Baintner Hugó dr. Titkár: Kuszkó István. Pénztáros: Illing Sándor. Választmányi tagok: (A *gal jelöltek most lettek választva.) Albert Géza, Albert Károly, *Balogh Vendel dr., Bartha Gergely, b. Bánffy Kázmér. *Béldy Ákos gr., *Borbély György bajnok, *Felméri Lajos, *Gamauf Vilmos, *Girsik János, dr. Haller Károly, *Héczy Lajos, *Istvánffy Gyula dr., *Jancsó Lajos, Jósika Gábor báró, Kolosváry János, Rózsahegyi Aladár dr., *Stampa Keresztély. Számvizsgálók: Amberboya József, L. Benke Ferencz, ifj. B. Krémer Samu. — A gyűlés ezután eloszlott.

Kolosváry János,
bajnokjelölt.

Magános vitorlázás.

Egyedül hallgatom tenger mormolását. . .

Mikes.

Rendkívül élvezetes a vitorlázás kis hajón, minden kísérőtárs nélkül. A szabadság érzete és az az öntudat, hogy minden intézkedés tőlünk függ, a kis hajót nemcsak pusztá szállító eszközzé teszi, hanem vidám társsá szép időben és kipróbált, hű barátta akkor, midőn a láthatár beborul és a tornyosuló hullámok fehéren habzó gerincei a komoly küzdelem előérzetét nyújtják. Ekkor a kis hajó, tulajnosával együtt, jóformán egységesen érző lényt képezve, rohan előre, — mindig résen állva: a hirtelen szélütéseket helyesen felfogni és a lecsillapuló fuvalmat legjobban kihasználni. Ime, most felszalad a hullámhegy meredek lejtőjén s most már ismét lekusza

ugy áll fel, hogy a szemben gördülő és hevesen sistergő víztömeget helyesen találhassa; hiszen Neptun eme dulakodó gyermeke biztos halálra ítélte már a kis hajót. De utolsó pillanata még, úgy látszik, messze van; mert mint a könnyű parafa. vidáman felkuszik a nedves lejtőn, nyugodt kormányosa biztos kezétől vezetve, és mint a fáradhatlan tengeri fecske, egy pillanatig nyugodni látszik a haragos elem torzonborz fején, majd a szél oldalirányu nyomásától készletve, egyik oldalára hajlik és lekuszik a hullámvölgybe. A szélrohamok bár mindegyre erősebbek lesznek, sőt az állandó szél nyomása is nagyobb lett, a kis jóság behuzott vitorlájával csak megy tovább, tovább, bölintgatva jobbra ba'ra és nagyokat bókolva az alatta zugó barátságatlan elemnek. Ez pedig mérgesen fogadva eme udvarias köszöntgetéseket, újra meg újra fellázad a megsemmisíthetlen kis hajó ellen; neki rohan borzas, habos fejével a fájdalmasan nyögdecselő palánkoknak és ismét visszapattan nyugodtabb helyzetbe, melyből elpazarolt elemi erejének eredményeit észleli. De ime — a kis jóság csak bókol, udvariasan, szépen és mosolyogni látszik azon, hogy a torzonborz hullámfej ott felejtette üstökeinek egy részét. Ott terem a kormányos mindenütt dolgozó keze a merítő lapáttal és gunyosan dcbja az ott felejtett «nedveséget» a duzzogó Neptun fia fejére. . .

A leáldozó nap tüzesnek látszó korongja ott tűnik el a távoli Taliánország lapos partvidékén, a mi arra inti a magányos kirándulót, hogy az utolsó kilométert megkezdje. Még egy kis hanykolódás és — a kis hajó elérte a partot, mely bár lakatlan, de a kis hajónak igen jó menedéket kölesönöz. A biztos «kikötő» a nyugodt éjjeli szállás egyik főfeltétele. Néhány percz múlva leszerelte a sósvíztől átázott vitorlázó kedves hajója vitorláit s alig mulik el néhány további percz: — az imént még vidáman vitorlázó hajócska szárnyait megköti elesigázott gazdája hogy nyugodtan, szépen feküdjék a helyesen választott horgonyzó helyen. Méltó tulajdonosa flanelle veti magát és gyönyörrel függeszti szemét a kis dióhéjra, mely oly sok élvezetes órát szerzett neki. Csakhamar hozzáfog a napon nagyon jól kiérdemelt vacsorája elkészítéséhez és előre örül a most következő gyomorbeli élvezekre. Ha egészen egyedül van, visszaidézi emlékébe az elmúlt órák eseményeit, melyek eme megfizethetlen dióhéj harczképességét bizonyítják. Visszaemlékezik néhány különösen helyesen alkalmazott fogásra, melyek a törekeny jóságot megóvták a nagyobb veszélytől. Szóval: végig élvezi az elmúlt órákat néhány röpke perczben, míg a borszeszlángos kályhán elkészült a sustorgó vacsora; és csodálatos — eme önkészítette dolog sohasem rosz, mindig jól izlik! Az utas, kormányos hajótulajdonos és szakács egyetlen gyomra már hangosan mondja, hogy bizony nem elégszik meg a természeti szépségekkel és azon merengésekkel, melyek a blazirtságtól még messze lévő kirándulónak oly rendkívül jól estek. . .

Az ágy fölött függő «fali óra», — mely a közönséges zsebórából lett azzá — csakhamar arra figyelmezteti a merengőt, hogy holnap is lesz és ki korán kel, aranyat ugyan nem lel, hanem rendesen igen jól használható szelet. Szűk, de nagyon családias «salon»-jába huzódik vissza, melynek jóformán egyedüli butorzata, puha, meleg ágy. Isteni élvezet ledülni a meleg takaró alá, melynek jóltevő melege az iménti hideg fürdővel oly kellemesen ellenkezik. A kis hajó, mint a gyermek bölcsője, szendén ringatja fáradt gazdáját és az általa legyőzött nedves elem barátságos bölcsődalt zeng fülebe, úgy hogy a merengő turista csakhamar elérkezik ama birodalomba, hol Morpheus a legfőbb ur.

«Egyedül hallgatom tenger mormolását,
Tenger habja . . . »

Pola, 1888 november
1-én. S. G.

A csónakászok téli gyakorlatai.

Itt nálunk Magyarországon a testgyakorlatok nemei részére meg van a külön-külön alkalmas idő. A tavasznak és ősznek az atletika, torna, velocipéd, a nyárnak az uszás, csónakázás, kevésbé már az atletika, torna és velocipéd, a télnek pedig a korszolyázás és torna a gyakorolható és kedvelt testgyakorlati nemei.

Nagyon természetes tehát, hogy azok, kik egy oly nemét kedvelik a testedzésnek, mely egy időnyhez van kötve, és ebben kiváló eredményt óhajtanak elérni, igyekeznek a holt évadban is legalább megközelítőleg ehez hasonló testgyakorlatokat találni, hogy legalább némileg ugyanazon izom erőket fejlesszék továbbra addig is, míg az időny beálltával a valódit folytathassák.

Ez igen helyesen van, ezen törekvéssel elejét lehet venni, annak, hogy az izmok nem pihennek, és nem satnyulnak el végkép és a kedvező időjárás beálltával nem kell talán hónapokat azzal eltölteni, hogy a régi elvesztett erőt vissza szerezzük.

Czikkem czélja utmutatásul szolgálni a csónakászok téli testgyakorlatai tárgyában.

Régóta elfogadott szokás volt nálunk is, hogy a csónakázók télen át beiratkoztak egy tornaegyletbe, ott tornával és súlyemeléssel igyekeztek erejüket tovább fejleszteni.

A csónakázásnál kétségtelenül legtöbb izom jön munkálkodásba valamenyi más testgyakorlatot ide értve.

A torna az tehát melylyel megközelítőleg elérjük ezt igaz hogy nem egy gyakorlattal, sem kettővel, hanem flette sok összecombinálttal. De nemcsak ezen hiánya van még a tornának a csónakázást helyettesítő testgyakorlat szempontjából, hanem legfőképp az, hogy egyáltalában nem képes ugyanazon működést producálni, mit elakarunk érni.

Kitalálták aztán a «Herkules»-ben rajzban is ismertetett szárazföldi evező gépet. Mindenesetre többet ér ez, mint a torna, de a drágasága, s az, hogy egyszerre csak egy ember gyakorolhatja magát benne, nem teszi kifogástalanná; tovább törték fejüket a szakemberek azon, miképen lehetne téli időben is igazán evezni, s verseny-csapatunkat teljes jó conditióban tartani.

Könnyen érthető dolog, ha az mondok hogy ezen problémát az angolok oldták meg legegyszerűbben.

Cambridge-ben használták első ízben az ugynevezett vízmedenczében való evezést; egy erős télen az egyetemi ifjak vizre nem juthatva ki, segítettek magukon úgy hogy egy téli fürdő helyiségbe a Bassinba bevitték egy csónakot s azt szíjjakkal erősen megkötötték, és így ültek a csónakba és eveztek: innét vitték át Amerikába, honnét Berlinbe jött.

Ezt tartom az eddig felfeltalált módok közt annak, mely hivatva van csónakázóinkat télen át is teljes conditióban tartani,

annyiira, hogy kedvező idő beálltával mint teljesen késztrainozott evezősök mehetnek ki a vizre.

Nagy előnye e módnak az, hogy teljesen ugyan úgy kell ülni, evezni a csónakban mint a nagy vízben; tehát nemcsak már gyakorlott csónakászok részére jó ez, hanem télen át egy jó erőre találva, azt tavaszra teljesen

Csáky Albin gróf.

képzett evezőssé lehet képezni. Magyarországon sajnos ugyan kevés helyen lehet még ily módon is segíteni magukon evezőseinknek, ezeknek tehát nem marad más hátra, mint a torna. Ezt azonban el nem halasztható kötelességének ismerje minden csónakász szorgalmasan művelni, mivel a folytonos pihenés által elpuhult, esetleg a téli farsangi multságok által talán meg is rongált izom-csővel a tavaszi, illetőleg nyári evezés csak ártalmára lehet testi egészségének, nem pedig hasznára.

Porzolt Benő.

KÜLÖNFÉLÉK.

Felhívás a korcsolya-egyletekhez és korcsolyázókhoz!

Tisztelettel felhívjuk az egyleti igazgatóságokat és az összes korcsolyázókat, hogy egyleti működéseik mozgalmairól, a rendezett versenyekről a lehető gyorsan tudósítani sziveskedjenek bennünket, hogy azt szaklapunkban is közzé tehessek, az ország egyleten kívül álló korcsolyázóit szintén fekérijük szíves tudósításra netáni sport-eseménynél. Lapunk mindenkor a legnagyobb készséggel nyit tért minden közleménynek, sőt azt köszönettel veszi.

A versenyek rendezése, sorozatok összeállítása, úgy minden utbaigazítások és felvilágosítások megadására felajánljuk szerkesztőségünk szolgálatát; rendelkezék vele a t. közönség. Levelek a szerkesztőségbe (VII. akácza-u. 7. sz.) intézendők.

Szerk.

— **Meghívó.** Az «egri korcsolyázó-egyesület» f. é. nov. hó 18-án (vasárnap) d. u. 2 $\frac{1}{2}$ órakor az «egri takarékpénztár» nagytermében közgyűlést tart, melyre az egyesület rendes tagjai tisztelettel meghívotnak. Figyelmeztetnek egyúttal a t. tagok, hogy ezen közgyűlésnek egyik igen fontos tárgyát: az újonnan átdolgozott alapszabályok bemutatása, elfogadása és felterjesztése fogja képezni, s e végből különösen is felkértenek, hogy e közgyűlésen minél nagyobb számmal megjelenni sziveskedjenek. Eger, 1888. nov. hó 11-én. ifj. *Simonyi Károly*, k. e. elnök.

— **A Kecskeméti Korcsolyázó Egylet** 2-ik rendes ülését f. hó 18-án d. e. 10 órakor tartja a takarékpénztár helyiségében a következő tárgysorozattal. 1. A számvizsgáló bizottság jelentése az 1887/8-ik évi zárszámadásokról kapcsolatban az építkezési számadásokkal. 2. Tíz drb paviloni kötvénynek kisorsoása. 3. Tagdíjak felemelése. 4. A tisztikar lemondása s új tisztikar választása. 5. Egyéb indítványok elintézése. Kelt Kecskeméten, 1888. nov. 3. Szappanos Sándor, e. jegyző. Vámos Béla, e. elnök.

— **A Budapesti korcsolyázó egyletnek** mult évben összesen volt 3243 tagja, ebből 210 részvényes, a többi rendes tag.

— **A nagyváradai torna-kör.** Rátkay József, e munkás és buzgó férfi, kinek a testgyakorlatok ügye eddig is oly sokat köszön, ismét hallat magáról. Nagyváradon egy létesítendő tornakör megalakulására felhívást bocsátott közre, melyben a város minden erkölcsi

tekintetben kifogás alá nem eshető férfit belépésre hívja fel. A tagsági kötelezettség november 1-től számítandó 5 óra terjedne 1 trtnyi havi tagsági díjjal. A gyakorló helyiség a főgymnasium torna-terme leendő. Sikert kívánunk a mozgalomnak!

— **Jour-fix.** A győri csónakázó-egylet tagjai az egyetértés és összetartás szilárdítására, a mennyiben a téli idény a gyakorlattól s így a mindennapi találkozástól elvonja, havonként egyszer társas-estélyt rendeznek. Az első összejövetel f. hó 15-én volt a Vigadóban, az e célra elkért olvasóköri helyiségben.

— **A győri kerékpár-egyesület** alapszabályait a belügyminiszterium jóváhagyta. Ennek alapján a tisztikar a következőleg megalakult: elnök Keppich Viktór, al-elnök Nitsmann József, titkár Jettmár Vilmos, pénztáros Schnabel Zsigmond, ellenőr Weiss Adolf, menetőr Virág Henrik, szertáros Sándori Ferencz,

— **Új korcsolya csarnok Veszprém-ben.** Veszprém-ből írják: A Balog tó mellett Brenner Lőrincz építőmester kényelmes korcsolya-csarnokot építtetett. A jég-pályának való helyet már elkészítették, még pedig, hogy a vizet el ne igya, betonból. A vizet a pályára úgy fogják szivattyúval felhajtani. De nem csak a korcsolyázók, hanem a mamák kényelméről is lesz gondoskodva is. — Nagy örömmel vesszük e hirt, mert arról tanuskodik, hogy a mesterséges jégpályák a vidéken is kezdenek elterjedni.

— **Velocipéd-kirándulás.** Az „Eger” czimű lapból vettük e hirt: A budapesti magyar velocipéde-club két tagja, az egri kerékpár versenyek idejéből még élénk és kedves emlékezetben élő Szabó Sándor és Philippovics Emil, a mult pénteken, f. hó 2-án városunkba érkeztek, s itteni jó barátaik körében kedélyesen eltöltött pár nap után haza tértek. — Az egri zártkörű sportclub — mint halljuk — közelebről ismét megalakul.

— **Hegyi utnak megfelelő velocipéd pálya.** Angliában mindent elkövetnek, hogy a sport fejlődjek, s a testedzésre alkalom és mód nyujtassék; így legközelebb Bristolban egy angol mértföldnyi velocipéd-pályát készítettek, mely csak kiválólag hegyi utaknak megfelelő training számára készült; nálunk még csak közönséges pályát sem vagyunk képesek állandóan fentartani.

— **Ötven osztrák mértföld egy nap alatt.** P. A. Nix angol velocipédező legközelebb tett meg ily óriási utat 24 óra alatt. Hat velocipédező kísérte, leginkább pace-csinálás végett, kik szintén szép távolságokat hajtottak be. Nix 299 angol mértföldet tett meg, legközelebb akar vállalkozni, hogy teljes 300 angol mértföldet érjen el; remélve, hogy ekkor nem lesznek oly malheurjei, mint ez alkalommal volt többek közt egy marhasorda miatt több ideig meg kellett állnia. Ez eddig a világ legjobb recordja biztonsági gépen.

— **Új record, három kerékű velocipéddel 100 angol mértföldre.** G. P. Mills, angol tricycle-bajnok, az eddigi legjobb eredményt megjavítani akarva, állt ki versenyezni, egy pacemachert véve maga mellé, ki magas kétkerékű gépen ült, kezdte meg gyors tempóban a versenyt. 50 angol mértföldet 3 óra 12 p. 50 mp. alatt pihenés nélkül tovább hajtott; s végül a 100 mértföldet 6 óra 58 p. 54 mp. alatt tette meg, mely 12 p. és 12 mp.-cel jobb az eddigi legkitünőbb idővel.

— **A korcsolya katonai szolgálatban.** Amsterdam

ban egy gyalogsági zászlóalj — mint a Ludovika Akadémia közlönyéből olvassuk — harezteri gyakorlatot vitt véghez korcsolyán. A feladat, mely egy 5 km. távolban supponált ellenség erejének és felállításának kipuhatólásában állott, teljesen sikerült s megjegyzendő, hogy a csapat a szokatlan danen nagy ügyességgel mozgott.

— **Az aradi korcsolyázó-egylet** múlt vasárnapra összehívott közgyűlése a tagok részvétlensége folytán megtartható nem volt, az egylet igazgatósága értesíti a tagokat, hogy ezen közgyűlés f. hó 18-án d. e. 11 órakor, tekintet nélkül a megjelent tagok számára, okvetlenül meg fog tartatni.

— **Axel Paulsen**, a kitünő dán korcsolyázó ez évben Amerikába megy át egy matchre. A S. Franklinnal megmérkőzni, ki ez ideig a legkitünőbb kitartó korcsolyázónak van elismerve az egész világon, az ő recordja a legjobb, 100 angol mértföldre 11 óra 40 percz alatt iringálva be azt, míg Paulsen egy órával rosszabb idő alatt tette meg. Nagy érdeklődéssel várják e kettő közti küzdelmet.

— **Nemzetközi korcsolya-verseny.** Amsterdamban később meghatározandó időben tartandó korcsolya-verseny programja már közzé van téve. A hat számból álló sorozat áll; 160 m. férfi és nő pár costum versenyéből, nemzetközietemi férfiak versenyéből 160 m., nemzetközi amatőrök versenye 16.090 méterre, nemzetközi professzionisták bajnoki versenye 804 m., és végül a világ bajnokságáérti küzdelem amatőrök részére, díj a czim, arany érem és Amsterdam serlege. Ez utóbbi az, melyre történik valószínűleg legtöbb nevezés; valószínűleg nevezni s versenyezni fognak a világ legjobb korcsolyázói, köztük az amerikai J. Donoghue, az orosz Panschin, a hamburgi Harms s még többen. E bajnoki verseny áll három részből: három különböző napon tartandó versenyrészből, egy circa 804 m., egy 1609 m. és egy 3218 méteres síkversenyből, ki mind a háromból, mint győztes valik ki, lesz a világ korcsolyázó-hajnoka.

— **Velocipéd rendőri szolgálatban.** Londonban a rendőség nagy része velocipéddel van ellátva, s teendők gyors elvégzésekor felette előnyösnek bizonyult annak használata; oly nagy területen, mint London városa, ez könnyen is érthető.

— **Nemzetközi uszóverseny Bécsben.** Ez év decz. 8. 9 és 16-án a gyönyörű és versenycélra alkalmas Diana-fürdőben nemzetközi uszóversenyek tartatnak. Nagyon ideje volna már nálunk is, ha egylet alakulna hasonló ezélből, mindenesetre nagy szolgálatot tennének az illetők vele a közegészségügynek is, ha az uszási kedvet fejlesztenék, s annak gyakorlására módot nyújtanának télen is.

— **A világ legújabb sculler bajnoka.** Ausztráliában e kincses hazában van igazán aranyos dolguk a professzionista sportüzöknek, van ott egy évben tudja a chronica hány verseny, hány match, és legyen a versenyző bár utolsó, a belépti jegyek még mindig szép

jövedelmet hoznak neki is vigaszul, mennyivel többet aztán egy győzelem! Mult héten volt ismét a Parvatta-folyón egy match a világ bajnoki sculler czimért, s mindkét részről 6—6000 frt csekély tétért. Győzött egy még fiatal evezős valami Searle, Peter Kemp az eddigi világ bajnoka ellen.

Irodalom.

Volf György szerkesztősége alatt az **«Országos középiskolai tanáregyesületi közlöny»** októberi füzetének tartalma: Értekezések: A tanári eskü. Történeti rajz. Csáka Károly. Horatius olvasása. Lázár István. A sikdisztiményről és a szinek módszeres alkalmazásáról. Taferner Béla. Irodalom. Közoktatásügy. Egyesületi élet. Vegyesek. A novemberi füzet tartalma: Értekezések: Egy hasznos kézikönyv szülők számára. Kemény Ferencz. A realiskolai latin tanítás első éve. Dr. Pruzsinszky János. Ütem és pausa. Dr. Balassa József. Irodalom. Közoktatásügy. Egyesületi élet. Vegyesek.

Bárany Ernő felelős szerkesztősége alatt megjelent **«Tüzoltó közlöny»** 9 és 10. számának tartalma: Vezérezikk: Várady Ferencz. — A magyar orsz. tűzoltó-szövetség közp. választmányának ülése. — Új vármegyei tűzoltó-szövetség. — Javaslatok a vármegyei törvényhatóságokhoz. — Tüzoltászat mint kötelezett tantárgy (Polecz Rezsőtől). — A jövő közgyűlés előjelei. — Békés vármegye építkezési szabályrendelete. — Beltüzek oltási művelete (dr. Rudolfytól) vége. — Szivattyupróbák. — Hirek. — Az 1885. évben Szepesmegye területén előfordult tüzesetek. — Irodalom. — Vegyesek. — Tüzesetek. — Hirdetések.

TORNASZEREK.

Oheroly János

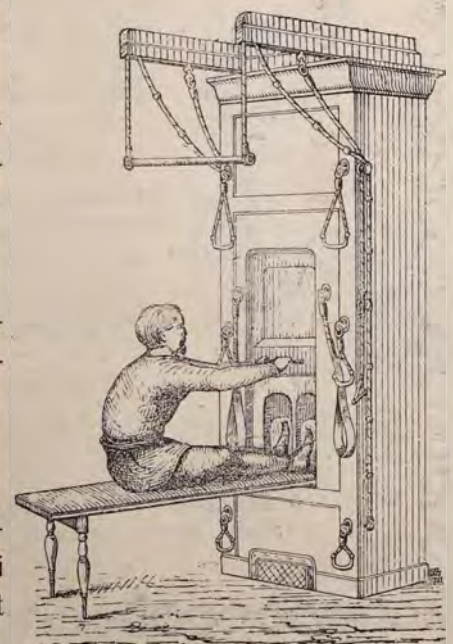
Budapest,

VIII. Muzeumkörút 18.

Egyes tornaszereket készített valamint egész tornatermeket berendez a legújabb javított tornaszerekkel.

1885-iki orsz. kiállítási érem.

Kellő adatoknyomán berendezési tervek mérsékelt áron.

Sebestyén Gyula szerkesztésében megjelent **Nemzeti nevelés** október havi füzetének tartalma: Csáky Albin gróf, vall. és közokt. miniszter (Arczképpel). Női középoktatás (De Gerando Antonina kérvénye az országgyűlés képviselőházához). Észrevételek De Gerando Antonina kérvényére Sebestyén Gyulától. Néhány szó a felsőbb leányiskolai tantervhez Hollós Károlytól. Nevelőnőket képző intézet terve 40 évvel ezelőtt Karacs Teréztől. Iskolai értesítők. III. Polgári leányiskolák. Irodalom.

A **Ludovika Akadémia Közlönyé**-nek XI-ik novemberi füzetének tartalma: Őcs. és apost. kir. Felsége I. Ferencz József 40 évi uralkodásának örömnepéhez. Irta szatmárvári Füle Henrik ny. honv. ezredes. A m. k. honvédség fejlődésének ismertetése 1869-től 1888-ig. Az 1886. és 1888. mintájú osztrák-magyar ismétlőfegyver fejlődésének vázlata, Lóskay Gábor. Az 1888. mintájú osztrák-magyar hadipuskának részletes ismertetése Zsulyevics Ferencz és Decker János. Néhány szó a láb-feltörésekről, Dr. Klein Eberhard. Kisebb közlemények. Irodalom.

Tartalom: Csáky Albin gróf (A miniszter arczképpel). — Rendezünk korcsolya-versenyeket. Irta: Balogh Károly. — A tornatanítás iskoláinkban. — A kolozsvári Athletikai Club közgyűlése. Irta: Kolosváry János. — Magános vitorlázás. Irta: S. G. — A csónakászok téli gyakorlatai. Irta: Porzsolt Benő. — Különfélek. — Irodalom.

Kiadja **PORZSOLT JENŐ**.

Nevelőül

ajánlkozik egy végzett tanárjelölt a fővárosban Ajánlatok **Nevelő**-címmel a lap kiadóhivatalához.

Az őszi sportsaiszonra ajánlja dús választékban bővelkedő raktárát

Sigmund József

Budapest, IV. kerület városház utcz 2—4.

Titkári szolgálatokra ajánlkozik egy irodalmilag képzett fiatal ember, ki nemcsak levelezésre, hanem más önálló fogalmazásra is képes. Különösen sportsmanok és képviselők figyelmébe ajánlja magát czime megtudható a kiadóhivatalban.

Hazai és külföldi sportmunkák

beszerzésére, valamint egész **sport-könyvtárak** berendezésére előfizetőknek **szirességből díjtalanul** vállalhozik a kiadóhivatal.

Tetemesen leszállított áru könyvek kaphatók a „Herkules” kiadóhivatalában.

Édes álmok. Elbeszélések. Irta **Lukács Piroška.** (Az öngyilkos színésznő hátrahagyott iratai, több érdekes elbeszélés, kibővitve az elhunyt író életrajzával). Ára eddig 1 frt **most 40 kr.**

Viharos élet. Elbeszélés. Irta **Porzsolt Kálmán.** (Két kisebb és egy nagyobb terjedelmű elbeszélés.) Czimképes kiadás. Ára eddig 1 frt **most 40 kr.**

Ha a könyv ára levélbélyegeken beküldetik a lap kiadóhivatalába 45 krnyi póstadíjjal együtt, ugy a megrendelt munka azonnal ajánlva postára tétetik.

Az őszi és téli sport-saiszonra

a legujabb divatu minták érkeztek!

AZ ATHLETA, VELOCIPÉD, KORCSOLYA, torna, vivó, lovagló stb. sport üzöi számára. **VERSENY-ÖLTÖNYÖK, TRICOT-INGEK** és **HARISNYÁK** mindenféle színben és alakban.

A sport-versenyek összes kellékei:

sportverseny sapkák, verseny- és training-ingek, torna-cipők, verseny-nadrágok, sport üveg, sport-szövetek a legnagyobb választékban s a legjutányosabb árak mellett kaphatók

SIGMUND JÓZSEF

vászon, kész fehérenmü-, szövött és rövidáru-raktárában.

Budapest, IV. kerület, városház-utca 2—4. szám alatt

Testgyakorló és sportegyletek egyenruházati kellékei megrendelés szerint készíttetnek egy színben vagy csikósan

Az iskolai tornázás egyenruházati cikkeinek s **Dr. Jaeger Gusztáv** normál alsó-ruházatának, valamint a családi életben használatban levő vászon-, kész fehérenmü-, szövött és rövidáruk raktára.

Kivánatra mintákkal és árjegyzékkel postafordultával és bérmentve szolgálók.